

Cròniques del món

El president de Bolívia, Evo Morales, saluda els seus seguidors a la ciutat de Santa Cruz, durant un acte de la campanya electoral, el 22 de novembre passat.

Morales en vol més

BUENOS AIRES ■ Federico Rivas

El president bolivià Evo Morales sol confiar en les seves intuïcions. Aquesta vegada el seu olfacte li assegura que diumenge, dia 6 de desembre, obtindrà un triomf esclatant sobre l'oposició conservadora. En un dels seus darrers actes de campanya per a les eleccions generals, el líder indígena va jugar-se el sou que tindria la presidència i dos terços dels escons al Congrés. Hi ha raons per a tant d'optimisme. L'últim sondatge, elaborat per la consultora internacional Equips Mori, indica que Morales, candidat pel Moviment al Socialisme (MAS), obtindrà la reelecció amb el 51,8% dels vots. El candidat opositor més acostat, l'ex-governador de Cochabamba, Manfred Reyes Villa, del Pla Progrés per a Bolívia - Convergència Nacional (PPB-CN), n'obté tot just un 18,2%. La distància fa impensable la possibilitat

d'una segona volta i converteix Morales en el polític més popular de la història de Bolívia. La seva fortitud s'ha tornat insuperable, com ho mostren els sondatges del departament de La Paz, que hi pronostiquen un 68% dels vots al president. És entre les classes pageses on el govern ha centrat els plans d'ajuda social, en el context d'un creixement mai no vist del PIB que va fregar el 6% al període 2006-2008. Durant aquests anys, Evo Morales ha aprovat una nova constitució de tarannà *indigenista*, ha nacionalitzat el sector dels hidrocarburs, la principal font d'ingressos del país, i ha enfortit la producció de minerals bàsics, com el liti o el ferro. La popularitat de què gaudeix a la part occidental del país, on viuen les majories indígenes aimares i quítxues, es contraposa, però, a la fèrria oposició que ha trobat als departaments autonomistes de Santa

Cruz, Beni, Pando i Tarija. Els altiplans de l'est, rics en gas, seran una vegada més la principal oposició a Morales, que ha rebut acusacions de voler dur Bolívia a una dependència sense límits del veneçolà Hugo Chávez i aplicar polítiques "comunistes" que convertiran el país en una "Cuba sud-americana". Del departament de Pando és originari Leopoldo Fernández, company de fórmula de Reyes Vila. Fernández s'ha trobat obligat a fer campanya des de la presó, on va ingressar fa quinze mesos per presumpta responsabilitat en una matança de pagesos partidaris de Morales, el setembre del 2008, durant la seva gestió. Segons els sondatges, la dreta autonomista revalidarà l'hegemonia a l'anomenada *mitja lluna* i repetirà, per tant, el mapa de divisió política i social que ha marcat el primer període de govern de Morales.

BELGRAD ■ Pau Bori

Aliança contra Basescu. El guanyador de la segona volta de les eleccions presidencials que té lloc a Romania aquest diumenge dia 6 de desembre haurà d'agafar les regnes d'un estat empantanegat en una greu crisi econòmica, política i social. El president en funcions, el conservador Traian Basescu, ho tindrà molt complicat per sortir reelegit, perquè el seu contrincant, el socialdemòcrata Mircea Geona, ha recaptat el suport de la tercera força del país, el Partit Nacional Liberal (PNL). Com a contrapartida, els liberals del PNL encapçalarien un futur govern de coalició amb els socialdemòcrates tan bon punt Geona fos escollit president de la república. Basescu i Geona tenen dos perfils completament diferents. Basescu és considerat un polític carismàtic. Durant anys, ha comptat amb uns alts índexs de popularitat gràcies a una retòrica basada en "la democràcia directa" i en l'organització de referèndums per conèixer "la voluntat del poble". De mica en mica, la seva popularitat ha anat caient a causa d'un caràcter molt enèrgic que ha comportat múltiples turbulències polítiques i que l'ha obligat a formar tres governs diferents en els cinc anys de la seva presidència. Les promeses de millora de la situació social de Basescu s'han frustrat per la dramàtica crisi econòmica que viu el país. A més, els seus detractors el vinculen amb afers corruptes. D'una altra banda, Geona és acusat sovint de manca de carisma i de deixar-se influir massa per uns altres dirigents del seu partit. Els seus simpatitzants, però, en destaquen l'"habilitat negociadora" i un "tarannà tranquil". El primer repte del nou president serà designar un primer ministre que formi el nou executiu del país. La coalició de govern entre els partits de Basescu i Geona es va desfer fa un mes i, d'aleshores ençà, l'executiu és pràcticament paralitzat. El Fons Monetari Internacional (FMI) ha promès a Romania un crèdit d'un bilió i mig d'euros per encarar les conseqüències de la crisi econòmica sempre que es constitueixi un govern estable. Tanmateix, per a rebre el crèdit de l'FMI, el nou govern hauria d'aplicar una retallada de la despesa pública que de segur que farà créixer el descontentament social, so-

El president de Romania, Traian Basescu.

bretot entre els funcionaris. Amb això, la gran il·lusió de molts romanesos aquests dies no és cap dels dos candidats a la presidència, sinó un modest club de futbol, l'Unirea, que és a punt d'esdevenir el primer equip del país a jugar els vuitens de final de la Lliga de Campions.

BRUSSEL·LES ■ Raquel Correa

Herman, el màrtir. Fa gairebé una any que es resistia a ser primer ministre belga i el rei Albert II va haver d'intervenir-hi per forçar-l'hi. Fa poc més d'una setmana, les peticions arribaven de Sarkozy i Merkel, que –tres vegades com a Sant Pere– van haver de demanar a Herman Van Rompuy que estrenés el càrrec de president estable de la Unió Europea. I tant llavors com ara el demòcrata-cristià flamenc va cedir i es va donar pel seu poble. Per Nadal de l'any passat, quan Van Rompuy va convertir-se en primer ministre, Bèlgica acabava de passar una de les pitjors crisis institucionals de la seva història: després d'haver estat acusat de fer pressió a la justícia en la venda del banc belga Fortis –acusacions de què finalment va ser absolt– i d'haver revifat les tensions entre valons i flamencs, l'odiat Yves Leterme va haver de plegar. Era el final d'un any i mig de govern de transició. Al seu lloc, hi arribava Van Rompuy, que des del principi va treballar pel consens i el diàleg entre les dues comunitats nacionals del país i, si no una solució, sí que ha estat un bàlsam que ha deixat latents les eternes disputes internes. Ara, però, se'n va sense haver tingut temps de resoldre la qüestió de Brussel·les-Hal-Vilvorde, la mare de tots els problemes identitaris belgues. Del nou govern, el quart que haurà vist el país en poc menys de dos anys, els belgues espe-

ren que faci "com Van Rompuy sense Van Rompuy". Però serà difícil, amb Leterme comandant de nou. El seu retorn desvetlla recels entre la població, sobretot la valona, que guarda un mal record de la gestió del qui fins ara era ministre d'Afers Estrangers i el sap més radical que Van Rompuy a l'hora de satisfer les demandes autonomistes flamenques. Els més positius el defensen com "el mal menor", conscients que calia trobar una sortida ràpida i que el calendari europeu –Bèlgica ocuparà la presidència de torn de la Unió el segon semestre de l'any que ve– no permetia gaire dilacions. Uns i altres, però, respiren perquè la situació actual, encara que faci ferum de crisi, queda encara lluny d'aquell Nadal de sacrificis d'ara fa un any. Afirment estar orgullosos que un dels seus s'hagi convertit en el president de presidents, però ho fan amb la boca petita, perquè encara dubten si Van Rompuy és més necessari al número 16 de la Rue de la Loi de Brussel·les, l'edifici del govern, o al 175 del mateix carrer, seu del Consell Europeu. Caldrà veure si el darrer sacrifici del màrtir no ha traït l'anterior.

Herman Van Rompuy ha deixat el govern belga.

Entrevista

“La premsa és nociva per a la salut pública”

Ben Goldacre

Columnista del diari britànic 'The Guardian'

Els gests són convulsos, els cabells elèctrics, la conversa surt entretallada. Ben Goldacre és un home amb una missió. Però la tasca li pot sortir bastant cara: ara fa un any, l'empresari Matthias Rath va portar a judici el diari de Londres *The Guardian* a causa de tres articles en què Goldacre enfonsava les teories de Rath sobre el guariment de la sida amb el seu programa comercial de vitamines. Rath ha abandonat el plet. El diari i el columnista que van destapar un dels pitjors frauds científics del segle, tanmateix, han quedat amb un deute a les mans d'un quart de milió de lliures esterlines pels procediments en el litigi.

—**Sou una prova precisament del contrari d'allò que acuseu la premsa britànica.**

—Jo no sóc un periodista [somriu mostrant les dents]... Hi ha rutines de treball als mitjans de comunicació en general que conspiren contra la informació científica i en fan arribar una imatge completament desvirtuada a l'opinió pública. Més del 50% dels fets que cobreixen les seccions de ciència dels diaris són, estrictament, informació sobre salut pública. Des dels anys 30, l'escalada en l'automedicació com a pràctica habitual ha estat indeturable. Una vegada que els centres de decisió mèdica i política van descobrir la capacitat dels mitjans de transformar el comportament individual, van deixar la porta oberta perquè les corporacions hi introduïren també els seus missatges. El resultat és que avui hi ha un percentatge nociu de notícies pseudo-científiques pagades amb publicitat de les grans marques.

—**Quines són les rutines que caldria eliminar del treball periodístic?**

—El 80% de les notícies científiques arriba a les re-

daccions des de fonts de segona mà. Particularment, des dels anys 70, la innovació en el camp de les medecines ha tocat sostre. Així doncs, la indústria fa pressió damunt els mitjans de comunicació perquè revelen *noves* malalties, *nous* complexos, *noves* condicions que són producte de la vida *moderna*. La premsa és nociva per a la salut pública. Els periodistes gairebé mai no demanen l'accés directe a la recerca científica, a les dades originals en què es basen els comunicats de premsa dels departaments de relacions públiques.

—**Digueu-me'n un exemple.**

—Ara fa uns dies, els diaris de tirada nacional de Londres repetien el titular “El cànnabis és 25 vegades més perjudicial avui dia”... Una bajanada profunda! Si acudeixes a l'estudi original, no hi ha cap dada que done suport a aquesta afirmació, sinó xifres relatives a estats de salut prefixats en certs individus i les conseqüències que tindria per a ells fumar herba. Res més. Però en un moment en què certes recerques asseguren que l'alcohol té un efecte pitjor sobre la salut que no

el cànnabis, la indústria de les begudes alcohòliques fa circular notícies manipulades per al consum ràpid de periodistes irresponsables.

—**Supose que la crisi de la premsa us dóna una certa satisfacció...**

—Part d'aquest daltabaix és culpa dels periodistes mateix i la pobra qualitat del producte que ofereixen, però necessitem més periodistes, no pas menys.

Victorià Jiménez
Londres

Països Catalans

Dijous dia 26 de novembre, els dotze principals diaris de Catalunya van publicar un editorial conjunt en defensa de l'Estatut de Catalunya, per l'amenaça d'una sentència adversa del Constitucional.

L'editorial conjunt dels diaris catalans esclata a Madrid

BARCELONA ■ Redacció

L'editorial que dijous, 26 de novembre, van publicar conjuntament dotze diaris de Catalunya en defensa de l'Estatut i contra l'escapçada –com més va més possible– del text al Tribunal Constitucional, va tornar a esverar la *Brunete mediàtica*. “Cop d'estat mediàtic”, “És impossible de dir més falsedats amb més mala intenció en menys espai”, exclamava l'editorial d'*El Mundo*, un dels diaris –juntament amb l'*ABC* i la *Razón*– que més han atacat la iniciativa conjunta de la premsa diària catalana. Tampoc no van escatimar crítiques l'univers cavernari d'internet, televisions com ara Intereconomia o les emissores de ràdio habituals, com la COPE o EsRadio –la nova emissora de Jiménez Losantos. La polèmica i els atacs es van allargar els dies següents i es van estendre cap a la classe política catalana. Novament, les apel·lacions a la unitat d'Espanya i les crides encobertes al boicot dels productes catalans van tornar a aparèixer entre aquests mitjans espanyols.

La iniciativa periodística dels rotatius catalans també ha suscitat una certa sorpresa entre les principals formacions espanyoles. El líder del PP, Mariano Rajoy, eludia les reaccions a cop calent, el mateix dia de l'aparició de l'editorial conjunt. Rajoy es troba en un moment en què intenta oferir una imatge de moderació de la seva formació que li permeti de presentar-se a Catalunya com una opció frontissa entre PSC i CiU, tal com va voler expressar a la convenció del PP a Barcelona, ara fa poc més de quinze dies. Malgrat això, diversos dirigents del PP van ser especialment crítics amb la iniciativa dels mitjans catalans i la van titllar d'atac o de pressió inacceptable a l'alt tribunal espanyol. I, alhora, la van utilitzar per criticar el president del govern espanyol, José Luis Rodríguez Zapatero, i per responsabilitzar-lo d'haver “obert la capsula dels trons” amb l'impuls de les reformes estatutàries.

El president espanyol no va voler atiar més el foc. Des bon començament, va expressar el respecte a la llibertat d'opinió i d'expressió.

Tot amb tot, pocs dies abans, Zapatero ja havia advertit els seus companys del PSC, i especialment el president de la Generalitat, José Montilla, de la necessitat “d'acatar la sentència que finalment acordi l'alt tribunal espanyol”. Un advertiment que a Catalunya va anar refermant, juntament amb les diverses filtracions periodístiques, la idea que la sentència del constitucional podia ser molt dura contra el text estatutari.

Una altra reunió del Constitucional sense acord.

El mateix dia que es publicava l'editorial conjunt, es reunien els deu magistrats del Constitucional, novament per deliberar sobre la sentència de l'Estatut de Catalunya. I, altra vegada, la reunió acabava sense acord. Aquest fet avala les tesis que els tres anys de deliberació es poden allargar més i que ben probablement no hi haurà sentència abans de Nadal, tal com va expressar Rodríguez Zapatero. Aquesta setmana continuaran les deliberacions, però la situació es manté totalment encallada, per la divisió que ha originat que només quatre magistrats del sector progressista s'hagin mostrat favorables al quart esborrany presentat per la magistrada ponent, Elisa Pérez Vera.

Tot esperant la reacció a Catalunya.

Però el retrò de l'editorial conjunt també es va sentir a la política catalana. Totes les formacions del Principat, llevat –com ja és habitual– del PPC i C's, van donar suport a la iniciativa dels rotatius. I les crides a la unitat de les forces catalanes per a defensar l'Estatut es van anar repetint, amb matisos, segons cada partit. El president Montilla es comprometia a liderar una reacció unitària de tota la societat catalana en el cas d'una sentència adversa del Tribunal Constitucional espanyol. D'una altra banda, el dirigent de CiU, Artur Mas, va enviar una carta al president Montilla, per demanar-li que convoqués una reunió entre les diverses forces polítiques catalanes, a fi d'articular una resposta conjunta. Per a Esquerra la situació actual respon a una pugna entre Catalunya i Espanya i ho aprofità per convidar a participar a les consultes sobre la independència que s'organitzaran el 13 de desembre a més de 160 poblacions catalanes, per expressar la voluntat de superar la via autonomista. ICV-EUiA apel·la a la unitat, com a element de força per a aconseguir les reivindicacions catalanes.